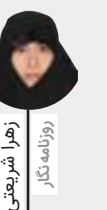

نوشدارو، پس از یکسان سازی گلزار

پاسخ مسئولان به گلایه‌های مردم و صاحب نظران درباره بهسازی مزار شهدا: همه تلاشمان را انجام می‌دهیم

گزارش روز

زهره شاریهی

در گزارش‌های گذشته درباره وضعیت ساختاری گلزار شهدای بهشت رضا (ع) که نظر خانواده‌های شهید، رزمندگان و روابیان دفاع مقدس، صاحب نظران فرهنگی و برنامه ریزان شهری را در این باره نوشتیم، روشن شد که گلزارهای شهدا به عنوان نمایشگاه وسندی مردمی و تاریخی با کارکردهای فرهنگی کم نظیر که مانع تخریب یا فراموشی فرهنگ ایشار و مقاومت بود، در طرح بهسازی یا بهتر بگوئیم یکسان سازی گلزارها در دوده گذشته، به نوعی استحاله شده و تغییر فرم و تخریب نمادها و نشانه‌های اصیل، کارکردهای آن را نابود یا تضعیف کرده است. در این گزارش هم پاسخ و راهکار مسئولان درباره گلایه‌ها و ایرادات وارده به این طرح (اعم از ضعف امکانات و تجهیزات لازم برای زائران شهدا، اشکالات عکس‌ها و نوشته‌های روی سنگ‌ها، کسب نکردن رضایت خانواده‌ها و دخالت غیرکارشناسانه و تغییرات کارکردی گلزارها) از نظر تان می‌گذرد.

ناگزیر از یکسان سازی

اظهارات مدیرکل بنیاد شهید و امور ایثارگران خراسان رضوی در حالی است که محمد رضا نوروزی، معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی این اداره کل، ضمن تأیید یکسان سازی به عنوان تنها راه بهسازی گلزارها، از تداوم این طرح در روستاها و شهرهای کوچک استان، آن هم با رضایت معتمدان محلی، خبر

می‌دهد. مزارهای قدیمی، زیرسازی درستی نداشتند و هر آن امکان داشت ریزش کنند که این امر ضرورت بهسازی را دوچندان می‌کند. اما بهسازی به صورت یکسان سازی که در دهه ۸۰ با نظارت بنیاد شهید و پیمانکاری شهرداری صورت گرفت، دستور تهران و سراسری بود. بنابراین استان هم موظف بودند مطابق آن نقشه‌ها گلزارها را بازسازی کنند. او ادامه می‌دهد: نمی‌دانم آن زمان از خانواده‌های شهدا برای این کار رضایت گرفته بودند یا نه. اما اگر بنا بود هر مزار به سلیقه خانواده شهید و به شکلی خاص بازسازی شود، باز هم سلیقه قابل کنترل و تجمیع نبود و نهایتاً منجر به نارضایتی می‌شد. با این حال، بهسازی کنونی که در گلزارهای استان انجام می‌شود، با اطلاع خانواده‌ها و معتمدان محلی و خیران است و حتی بعضاً خودشان مشارکت اجرایی و مالی نیز دارند.

عظمت احیانشدنی

با ۶۷ مصوبه داشته اند که یکی از آن‌ها بهسازی گلزارهاست. هرچند نه تنها وضعیت موجود گلزار شهدای بهشت رضا^ع، بلکه وضعیت خود شهر مشهد هم رضایت بخش نیست. مشهد تنها شهر کشور است که به نام شهادت مزین شده و لازم است رنگ و بوی شهادت در آن پیرنگ تر باشد. نه اینکه حتی ورودی شهر هم برخلاف آنچه در شهرهایی مثل تهران، قم و اصفهان می‌بینیم که المان‌هایی از شهدای شاخص نصب شده است. تبلیغات مراکز تفریحی یا رستوران‌ها باشد.

تبدیل تهدید به فرصت

مدیرکل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان خراسان رضوی، در این باره توضیح می‌دهد: با این رویکرد، تهدید وضعیت موجود را می‌توان به فرصت تبدیل کرد. به عنوان نمونه، با توجه به اینکه طبق آمار، از ۱۱ هزار و ۵۰۰ تن از والدین شهدا، ماهانه ۴۷ نفر از دنیا می‌روند و آن‌ها هم که در قید حیات هستند، توان جسمی حضور و پیگیری امور را ندارند. تصمیم گرفتیم ضمن هماهنگی با مرکز امور مساجد، مدیریت شهدا و پیگیری مطالبات خانواده‌ها را موضوع اولین جلسه خود با مدیرکل جدید بنیاد شهید و امور ایثارگران استان در اوایل اسفندماه ۱۴۰۲ اعلام می‌کند و درباره جزئیات آن می‌گوید: بر زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهدا.

جای خالی مرکز فرهنگی شهدا یکی دیگر از برنامه‌های بنیاد شهید برای تقویت فضای معنوی و کارکردهای فرهنگی گلزار شهدا به جبران فاجعه یکسان سازی و حذف آثار شهدا، برپایی موبک‌هایی با الگوبرداری از پیاده روی مسیر نجف-کربلا توسط مجموعه خادم‌الشهداست. حجت الاسلام والمسلمین حسن زاده در این باره می‌گوید: علاوه بر مراسم مناسبتی مانند عرقه و شب‌های قدر که در گلزار برگزار می‌شود، خادمان شهدا نیز می‌توانند آخر هفته‌ها در آنجا موبک‌های پذیرایی، روایتگری، مداحی و... داشته باشند. پویش‌هایی مانند «عقد شهدایی» نیز ایده‌های خوبی در این زمینه هستند که تجربه نشان داده است با استقبال گسترده مردم همراه می‌شوند. اما در مجموع جای مرکز فرهنگی شهدا خالی است. او ادامه می‌دهد: گلزار شهدای اصفهان، مرکز فرهنگی خیلی خوبی مشتمل بر سالن اجتماعات، حسینیه، غرفه‌ها و فروشگاه‌های فرهنگی و... دارد. اما ما در مشهد که شهر شهادت است، فقط یک حسینیه با تجهیزات حداقلی داریم که انتظار می‌رود با همکاری شهرداری هر چه زودتر ساخته شود. در زمینه فضای سبز و سایه بان هم با شهرداری تفاهاتی داشته ایم، اما اجرای آن به تعویق افتاده است که به نظر می‌رسد مطالبات مردمی بتواند در این مسیر راهگشا باشد. به گفته او، در صورت وجود عزم جدی، بهسازی وضعیت کونی ظرف دو سال آینده امکان پذیر خواهد بود.

شهرداری، هماهنگ با بنیاد شهید

نظر مدیر عامل سازمان مدیریت آرا استان‌های شهرداری مشهد را نیز در این باره جویا می‌شویم. سیدمحمدصادق احمدی نیک با تأکید بر اینکه همه اقدامات شهرداری در گلزار شهدا با هماهنگی بنیاد شهید صورت می‌گیرد. سامان دهی وضعیت گلزار شهدا و پیگیری مطالبات خانواده‌ها را موضوع اولین جلسه خود با مدیرکل جدید بنیاد شهید و امور ایثارگران استان در اوایل اسفندماه ۱۴۰۲ اعلام می‌کند و درباره جزئیات آن می‌گوید: بر زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهدا.

مزار شهیدشان نصب شود. مزارهایی که تا بلو نداشتند. به دلیل مراجعه نکردن و نبود درخواست خانواده‌شان است که در صورت نداشتن بازمانده، به محض مشخص شدن لیست اسامی‌شان توسط بنیاد شهید، اقدام خواهیم کرد.

سال ۱۴۰۳، اجرای مرکز فرهنگی گلزار شهدا

مسقف شدن گلزار شهدای بهشت رضا^ع، دیگر اقدام موردتفاهم شهرداری مشهد و بنیاد شهید استان است اما با وجود گذشت ۱۰ سال از این تصمیم، هنوز عملیاتی نشده است؛ مدیرعامل سازمان آرا استان‌های شهرداری در این باره توضیح می‌دهد: مسقف شدن گلزار (که البته به دلیل محدودیت‌های موجود شامل بخشی از آن خواهد بود) تنها بخشی از طرح جامع ساخت مرکز فرهنگی آنجاست که باید توسط بنیاد شهید ارائه شود. اما به علت پیچیدگی لازم‌های آن، هنوز آماده نشده است؛ زیرا از کسب رضایت خانواده‌ها و هم‌گرا کردن طیف عظیمی از نظرات و سلیقه‌های مختلف گرفته تا حفظ نور و فضای سبز و... باید در آن لحاظ شود و این کار آسانی نیست. به عنوان مثال اگر طرح، با متریال ساختمانی و بنایی ارائه شود، به دلیل نبود امکان عبور نور، فضای سبز گلزار دچار مشکل می‌شود و با نارضایتی المان‌های مزار شهدا یا همان تابلوهای اگر هم این‌گونه نباشد، ممکن است مقاومت و ماندگاری لازم و نیز هماهنگی با سایر بخش‌های طرح رانداشته باشد. به هر حال بنا شد این طرح طی دو ماه

آینده به نتیجه برسد که در این صورت ما سال جدید، هم مطالعات، هم شروع کار اجرایی آن را در دستور کار داریم و با تأکید شورای شهر نیز حدود ۲۵ میلیارد تومان اعتبار برای آن در نظر گرفته شده است.

تقویت روشنی، تسهیل رفت و آمد

احمدی نیک سایر اقدامات مربوط به شهرداری در سامان دهی گلزار شهدا را این گونه شرح می‌دهد: برای تأمین روشنی، با توجه به اینکه بیشتر درختان گلزار شهدا، کاج اند و سایه دارند، تجهیزات نوری هر قدر هم باشند، نوره وسط بلوک‌ها نمی‌رسد؛ بنابراین مقرر شد در کنار اصلاح فرمی درختان، پایه چراغ‌هایی نصب کنیم تا خصوصاً برای مراسم مناسبتی، روشنی کافی فراهم باشد. او بیان می‌کند: همچنین برای تسهیل رفت و آمد خانواده‌ها و زائران شهدا نیز در فضای داخل بهشت رضا^ع دو دستگاه ون برقی جمعاً با ظرفیت بیست نفر در نظر گرفته ایم که در مسیر پایانه به گلزار شهدا تردد می‌کنند. همچنین برای مسیر مشهد به بهشت رضا^ع نیز امکان تردد از آزادراه شهید شوشتری فراهم شده است که به این ترتیب زائران با سرعت بیشتر

و مطمئن تر به بهشت رضا^ع می‌رسند.

پایش مداوم سنگ مزارها

او درباره شکایاتی که از کیفیت سنگ مزارها و نوشته‌ها و تصاویر آن‌ها وجود دارد نیز اضافه می‌کند: در وهله نخست باید توجه داشت که سنگ از هر مترایی باشد، در اثر تکرار انقباض و انبساط (بخ زدن و گرم شدن) دچار خوردگی می‌شود. اما با این حال، تخریب سنگ به هر دلیلی که باشد، ما وظیفه داریم رسیدگی کنیم و این مهم حتی بدون درخواست صاحب مزار، به صورت روزانه توسط همکاران ما در بهشت رضا^ع رصد و پیگیری می‌شود. با وجود این هر خانواده‌ای که از سنگ مزار شهیدش رضایت ندارد، می‌تواند به مدیر آرا استان بهشت رضا^ع یا بخش فرهنگی شهرداری مراجعه کند. به گفته احمدی نیک در زمینه فضا سازی فرهنگی و معنوی هم شهرداری بیشتر تسهیلگر است. طبعاً یکی از مواردی که به این فضا سازی کمک می‌کند، حضور مداوم زائران از اقشار مختلف است که باید گفت در این عرصه همه صنوف و نهادها برای غبارروبی و برگزاری مراسم در گلزار شهدا به ما مراجعه می‌کنند. اما حضور مدارس در این میان خیلی کم رنگ است.

المان‌های مزار شهدا با همان تابلوهای آلومینیومی نوستالژیک (حجله) به درخواست خانواده‌ها در چند مدل ساخته شده و می‌توانند هر کدام را مایل بودند، انتخاب کنند

۱ با هويت اينجا چه کردید؟

برای دیدن گزارش ویدئویی این گزارش کد را اسکن کنید

۲ برای دیدن فایل کد را اسکن کنید

۳

برای دیدن فایل ویدئویی این گزارش کد را اسکن کنید

۴ باتول سازی فرهنگی فرصتی که سوخت

برای دیدن فایل ویدئویی این گزارش کد را اسکن کنید

رتبه ۳ شهید، رتبه ۲۳ بهسازی گلزار شهدا

او با بیان اینکه شهرداری، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و حوزه هنری سال ۱۴۰۱ بیشترین همکاری را با بنیاد شهید داشته‌اند و لازم است سایر دستگاه‌ها هم سهم خود را ادا کنند، یادآور می‌شود: خراسان رضوی با اینکه میان استان‌ها، بیشترین فاصله را تا مناطق عملیاتی داشته، از استان‌های پر شهید بوده است و رتبه سوم کشور را دارد. اما رتبه اش در زمینه سامان دهی گلزار شهدا ۲۳ است. اکنون با عزم جدی استاندار در مطالبه از دستگاه‌ها، شورای فرهنگ عمومی و شورای عالی ترویج حدود یک سال است که فعال شده است و جلساتی